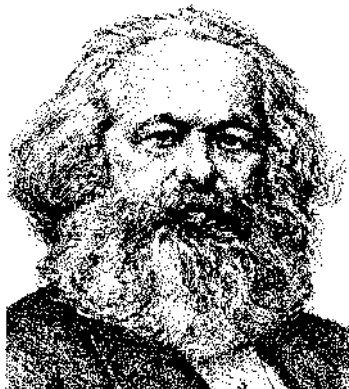

"Világ proletárjai, egyesüljetek!"

Dialektika

A Marx Károly Társaság időszaki lapja

X. évfolyam 1. (100.) szám

2006. január

100. jubileumi számával 10. évébe lépett a "Dialektika"

1996 őszén Ferencz Lajos felvetette a gondolatot: hozzuk létre a Marx Károly Társaság időszaki újságját.

A Társaság vezetősége lelkesen fogadta az elgondolást. Töprengeni kezdtünk: mi legyen a lap címe? Több javaslat közül a "Dialektika" címet fogadtuk el. A lap emblémája Marx Károly arcképe lett.

Január első hetében, az "Óbudai Munkás" c. III. kerületi munkáspárti lap hasábjain, bemutattunk egy 2 oldalas próbaszámot, majd kevéssel ezután megjelent Rozsnyai Ervin beköszöntőjével

a januári 6 oldalas első szám. Ismertettük benne rövid kivonatban a Társaság alapszabályát, közöltük Wirth Ádám, Morva Tamás, Sipos János cikkeket, valamint Rozsnyai Ervin "Stratégia és taktika" c. előadását. Semmit sem veszített időszerűségéből az a megállapítás, amelyet Wirth Ádám tett a lap első oldalán: **"... a válság ma is arra kötelez, hogy fokozott figyelmet fordítsunk az elméletre, egyesítsük az összes marxistákat, akik készek és képesek küzdeni az eszmei bomlás ellen, megoldani az új elméleti feladatokat".**

Új jelenségek, bonyolult kihívások

A Vezetőség beszámolója a Marx Károly Társaság 2006. január 14-i közgyűlésén
Előadó dr. Rozsnyai Ervin, a Társaság elnöke (Rövidített szöveg)

Tisztelt elvtársak!

A mai beszámolóban szeretnék néhány új nemzetközi és hazai jelenségről beszélni, amelyek napjainkban, a Munkáspárt válsága idején, különösen fontosak számunkra, és döntően hatnak Társaságunk tevékenységére.

Általános kérdések

A multik vezényletével zajló termelési forradalom nyomán nő a krónikus munkanélküliség, és átalakítja a *tartaléksereg* hagyományos arculatát. Mint ismeretes, a "tartaléksereg" fogalmával Marx a munkanélküliek tömegeit jelölte, amelyek a gazdaság hanyatlásakor az utcára kerülnek, majd fellendüléskor a tőke bővülő munkaerő-szükségletének kielégítésére szolgálnak. Ma már ennek a tartaléknak egyre nagyobb hányadára az a sors vár, hogy soha, fellendüléskor sem fog többé visszakerülni a termelésbe, mert a termelési forradalom újabb és újabb munkástömegeket tesz fölöslegessé. Az USA-ban pl. a 2004-es fellendülés idején a hazai össztermék 4,2 százalékkal emelkedett, a létminimum alatt élők száma mégis 37 millió volt, 1,1 millióval több az előző évinél; Latin-Amerikában az elmúlt másfél évtized alatt, 2,6 százalékos gazdasági növekedés mellett, a munkanélküliség 7,3 százalékról 10 százalékra nőtt; az iparilag igen fejlett Belgiumban a lakosság 15 százaléka, másfél millió ember van munka nélkül. Ezek a példák tipikusak. Általában több munka-

hely szűnik meg, mint ahány létesül, az új munkahelyeken pedig többnyire rosszul fizetnek, részmunkaidőben dolgoztatnak, vagy "rugalmas" munkaszervezéssel behívják az alkalmazottakat, ha van munka, fizetés nélkül "pihentetik", ha nincsen. A fellendülés inkább a tőzsdéken és a lakossági jövedelmek felső szintjein mutatkozik meg; az alsókon nő a létbizonytalanság.

A gazdasági ellentmondások miatt, amelyek az üzletmenet élénkülésekor sem csillapulnak, fokozódik az imperializmus agresszivitása; de az ellenállás is. Két góc alakult ki: a Közel-Kelet és Latin-Amerika. Az iraki bábkormány olajminisztériumának jelentése arról számol be, hogy a rendszeres partizántámadások következtében a kitermelés szintje nem éri el az invázió előtti, 2003-as szint felét; a Pentagon év végi jelentése szerint a "koalíció" embervesztése Irakban 2383 halott és több mint 16 000 sebesült. Latin-Amerikában, Kuba és Venezuela után, újabb teret nyert a baloldal, s ma már Brazília, Argentína, Uruguay, Bolívia és Chile is a balra tett fordulatot példázza. A kubai GDP 2005-ben a blokádnak ellenére 11,8 százalékkal nőtt. A kubai pártlap, a "Granma", hasábjain közli, hogy milyen megállapodásokat kötött Kuba a külföldi cégekkel, köztük amerikaiakkal is.

Az imperializmus reakciója

A politikai feszültségek levezetésére az imperializmus két fő módszere a *fasiszmus* és a *szociáldemokrácia*. Mind a kettőt ré-

szint hagyományos, részint új formákban alkalmazzák.

A fasiszmus egyaránt megjelenik "civil" és "állami" változatban. A német államrendőrség botokkal, bors-sprével, vízágyúval, gumilövedékkel, rúgásokkal, a karate legbrutálisabb fogásaival támad az antifasiszta ellentüntetőkre, akik felvonulnak a fasiszta tüntetőkkel szemben; a Cseh-Morva Köztársaság belügyminisztériuma betiltja a kommunista ifjúsági szervezetet, az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése a kommunista mozgalom hivatalos elítélésére készül. Szítják a pogromhangulatot, kormány szinten élesztik fel a feketeszázás szellemét. Ezekkel a gyalázatos rendőri és kormánymanőverekkel összhangban, a "civil" fasiszmus is akciósba lép: a bevándorlókra támad, őket teszi felelőssé a munkanélküliségért, arab-, néger- és zsidóveréseket szervez (az utóbbiak egyikét nemrégiben a bőrfejek gyakorolták fényes nappal a moszkvai utcákon) stb. Mindez régi hagyomány, szinte a nemzeti örökség része azokban az országokban, ahol az egekig magasztalt demokrácia védelme alatt, már-már sportként üzik.

A Bolgár Antifasiszták Szövetségének legutóbbi szófiai nemzetközi értekezletén egy küldött figyelmeztetett rá, hogy ma nem is a hagyományos fasiszta jelenségek a legveszélyesebbek. Erről nekünk is vannak tapasztalataink. A mai fasiszta elítélheti Hitlert és a náciakat, elmehe kalappal a fején a zsinagógába a holokauszt-megem-

(folytatás a 2. oldalon)

(folytatás az 1. oldalról)

lékezésre – de közben erőszkolja a kettős állampolgárságot, állandósítja a Trianonnal kapcsolatos nacionalista uszítást, lehazaárulózza a baloldalt, terroristának merészeli bélyegezni Ságvárit, tervezi a kommunisták agyagba döngölését, elmulasztja a békekötésben előírt eljárást a fasiszta szervezetek, irodalom és sajtó ellen, új forradalmat hirdet, akadálytalanul szervezi a gyorsan mozgósítható rohamcsapatokat stb. Várható, hogy a jövőben az ilyesfajta jelenségek sűrűsödni fognak, mind az imperializmus általános válságának erősödése miatt, mind pedig azért, mert az ellenállás szervezetlen és gyenge.

A válságnak tehát egyik következménye az, hogy a fasizmus – részint új formákban – újjáéled. A másik következmény bonyolultabb és nehezebben átlátható: nevezetesen az, hogy *új típusú baloldali pártok jönnek létre annak a politikai úrnak a betöltésére, amely a hagyományos szociáldemokrata pártok helyén támadt.*

A második világháború után a hagyományos szociáldemokráciára új történelmi szerepet osztottak: ún. „jóléti államok” kiépítését, amelyeknek a növekvő szovjet és kommunista befolyás feltartóztatására bizonyítaniuk kellett, hogy a kapitalizmus szociális téren is felülmúlja a „kommunizmust”. Ezeket a „jóléti” kulisszákat azonban a 20. sz. 60-70-es éveitől megingatták a tőkés gazdaságban lejátszódó minőségi változások, majd kiselejtezésre ítélte a Szovjetunió bukása, mint fölöslegessé vált költségforrást. Megkezdődött a „jóléti államok” leépítése – részben magának a „jóléti államot” eredetileg felépítő szociáldemokráciának a segítségével, amely ezzel a fordulatával megszűnt a munkásmozgalmak pártja lenni, és a liberális burzsoázia pártjává lett. Közben a szociális leépítések felgerjesztették a tömegek elégedetlenségét, és vele egy *baloldali fordulat* igényét. Mivel a kommunista pártok többnyire gyengék, a szociáldemokraták pedig lejáratták magukat – lásd Schröder bukását –, új támadt a politika baloldalán. Itt raktak fészket a liberálszocialistáktól balra álló, de a polgári határokon belül maradó, új reformista pártok.

Ilyen új párt a Gysi-Lafontaine féle német Balpárt (Linkspartei), amely meglepő sikereket ért el a legutóbbi választásokon, és 54 képviselőt juttatott a Bundestagba. A párt munkaügyi és szociális reformokat követel, a külpolitikában pedig háborúellenes programot hirdet. Ezeket a követeléseket természetesen mi is csak helyeslehetjük. Egyetlen pillanatra sem szabad azonban elfelejtenünk, hogy a bajok gyökerét, a tőkeviszonyt, a reformista pártok nem fogják, nem is akarják kitépni, sőt, működésükkel inkább megerősítik. (Világossá válik ez akkor, ha történetesen kormányra kerülnek, és szembetalálják magukat saját

választási ígéreteikkel. A német PDS pl., ha bejutott valamelyik tartományi kormányba, azonnal besorolt a kormánytöbbség neoliberális vonalába, és ezzel felelősséget vállalt az antiszociális „reformokért”).

Van párt, amely nemzetközi szinten vállalkozik a hagyományos szociáldemokrácia által hagyott ürr betöltésére: az *Európai Baloldali Párt* (EBP). Ez a heterogén baloldali pártokból alakult szervezet még csak rövid ideje létezik, de máris fontos tanulságokkal szolgál az *„új szociáldemokrácia”* vagy *„újreformizmus”* vonatkozásában. Dokumentumai harcot hirdetnek a neoliberális globalizáció ellen, követelik az idegen csapatok visszavonását Irakból, olyan politikát sürgetnek, amely túlhalad „a szociálliberális és szociáldemokrata harmadikutas politikai stratégiák impotenciáján”. Egyetértünk? Természetesen! A kérdés csak az, hogy mit jelölnek meg a politikai impotencia stratégiai alternatívájaként, és hogyan kívánják azt megvalósítani.

A megvalósítás módja: „igazi baloldali innovatív megközelítéssel” létrehozni a „közvetlen demokráciát”, amely véget vet „a demokrácia hanyatlásának”; e cél érdekében pedig petíciókat kell benyújtani, népszavazásokat és polgárjogi mozgalmakat szervezni stb. A program tehát *kapitalizmuson belül* marad; nem is tartalmaz semmiféle elemzést arról, hogy mi váltja ki a háborúkat, a monopolista globalizációs szörnyűségeket, a fasizmust, a rasszista barbárságot; elő sem fordul a „kizsákmányolás” szó. Az újreformizmusnak éppen az a legfőbb jellemzője, hogy bírálja a következményeket, esetenként fel is lép ellenük, de az okokat nem érinti. Ellenkezőleg: *illúziókat kelt a kapitalizmus gyökeres megreformálhatóságáról*. Bertinotti, a párt vezetője, így beszélt az EBP athéni kongresszusán: „Fő feladatunk a szociális és demokratikus kompromisszum, amely megalapozza a másik Európát, a béke Európáját, a részvételi demokrácia Európáját.” Jellegzetes reformista nyelv ez, elemzés helyett a vágyalmok szóvirágaival.

Milyen legyen a viszonyunk az ilyen típusú pártokhoz? Kétségtől támogatnunk kell kritikai és gyakorlati fellépéseiket a reformokért, a szociális leépítések ellen, annál is inkább, mert a kapitalizmus belátható időn belül nem lesz más rendszerrel fölcserélhető. De az illúzióktól világosan el kell határolódnunk! A reformok szükségesegek, a „jó kapitalizmus” illúziója hazug és káros.

Látszólag messze esik ettől a kérdéstől, ám valójában a legszorosabban összefügg vele a *szocialista múlt megítélése*. Az EBP Alapító Okirata szerint a párt „nem lép azokra az utakra, amelyeket a 20. század választott”, hanem „visszatér az európai társadalmi modell politikai és kulturális gyökereihez”. Mit jelent ez? Elsősorban

Sztálin és az ún. „sztálinizmus” elítélését, amely az EBP-be való felvétel egyik alapvető követelményekén szerepel az Okirat bevezetőjében. Ahogy Bertinotti mondta: „A sztálinizmus elutasítása politikai identitásunkhoz tartozik. Az EBP valamennyi alapító pártja elfogadta, és ez a párt egyik alapvető eleme.”

Tisztelt elvtársak! Véleményem szerint élesen meg kell különböztetni Sztálin történelmi személyiségének megítélését a „sztálinizmus” fogalmának propagandisztikus funkciójától. Két egészen különböző kérdés ez. Bárki bárhogyan vélekedjék is Sztálinról, tény, hogy a szovjet népek legyőzték az addigi világ történet legerősebb agresszív hatalmait, amelyek hátszágként használhatták szinte egész Európát; tény, hogy a szovjet népek, éhesen és csaknem pusztá kézzel, felülkerekedtek tizennégy ország intervencióján, lerombolt országukat a világ második legnagyobb ipari hatalmává, szuperhatalommá fejlesztették szinte a semmiből stb. Nem szándékozom belebocsátkozni abba, hogy Sztálinnak ebben mennyire volt vagy nem volt szerepe, csak egyvalamire szeretnék rámutatni: ha hitelt adunk a burzsoá propagandának, amely azonosítja Sztálint Hitlerrel, a Szovjetuniót a náci Németországgal, az ún. „kommunizmust” a fasizmussal, akkor elsíkkadnak a szovjet nép – nyugodtan mondhatom – emberfeletti teljesítményei, tömeges hősiessége és önfeláldozása, és *márislezárul a szocialista perspektíva*: a szocializmus mint jövő szóba sem jöhet többé, hiszen ugyanolyan terrorista diktatúra, mint a nácizmus; baloldali programnak pedig nem marad egyéb, mint a „megjavított kapitalizmus” reformista utópiája. Ha tetszik, ha nem, *csak két program lehetséges: vagy a forradalmi szocializmus, vagy a kapitalizmus valamelyik politikai változatáé.* – Furcsa dolgok adódnak: szociáldemokraták szidják a szociáldemokráciát, fasiszták derekasan odamondogatnak Hitlernek és a fasizmusnak; és az egész sajátos egyveleget összeabroncsolja az ún. „sztálinizmus” elleni harc, amely a maga kommunistaellenes tartalmával lezárja a szocialista távlatokat, és biztosítja, hogy a baloldal elbúduljon a saját illúzióitól.

Összegezésként szeretném hangsúlyozni, hogy az újreformizmushoz való viszonyunknak, vagy tágabban szólva, egész népfront- és egységfront-politikánknek a lényege röviden így foglalható össze: *együttműködés és elhatárolódás, együttműködés és elhatárolódás!* Együttműködés az újreformizmus pártjaival, vagy bárki mással, a háborúk, a szociális leépítések, a globalizációs fosztogatások, a rasszista diszkriminációk, a környezet- és agyszennyezés ellen; de elhatárolódás attól a veszélyes illúziótól, hogy a kapitalizmus megszelídíthető és háziasítható.

(folytatás a 3. oldalon)

Szóbeli kiegészítés a vezetőség közgyűlés elé terjesztett írásbeli beszámolójához

Elhangzott a Marx Károly Társaság 2006. 01. 14-i közgyűlésén
Előadó: Ferencz Lajos ügyvezető titkár

Társaságunk országos vezetőségének 2005. évi munkaterve szerint elméleti tevékenységünket a filozófiai, közgazdasági, történelmi tudományok munkacsoportjai-ban kellett kimunkálni. Ehhez megfelelő indíttatást adott jubileumi elméleti konferenciánk, melyet 2004. november 6-án, a Vasas Szakszervezet székházában tartottunk. Az itt elhangzott 7 bevezető előadás, majd az ezt követő 3 szekció részéről nyújtott indító jelzések adtak alapot a 2005. évi elméleti munkára való felkészülésnek.

Az elméleti műhelymunka során kezdeti eredményekről ugyan beszámolhatunk, de átütő sikerről nem. Egyedül filozófiai munkacsoportunk, a XI. kerületi tagozatunk aktivitása következtében mutatott fel eredményt két konferencia szervezése és egy korábbi elméleti füzet megjelentetése útján. Hatást jelentettek Rozsnyai Ervin "Történelmi" fasizmusok c. könyve és más korábbi könyvei, füzetei. Ugyancsak eredményt mutatott Wirth Ádám előző évi elméleti füzte, melynek hatása 2005-ben is érezhető volt. A "Dialektika"-ban is több elméleti munka kapott nyilvánosságot, és a központi fórumunkon, valamint azon kívüli rendezvényeken is mód nyílt az elméleti munkára.

(folytatás a 2. oldalról)

Hazai tanulságok

Ezeket a tanulságokat kell alkalmaznunk a bennünket legközvetlenebbül érintő kérdéssel, a Munkáspárt válságával kapcsolatban is.

A Munkáspárt vezetőségének katasztrofapolitikája, azt hiszem, mindnyájunk előtt ismeretes, nem térek ki rá. Fontosabb kérdés, hogy miképpen viszonyulunk az új Munkáspárthoz. Ebben a kérdésben erősen megoszlik Társaságunk tagságának véleménye, a vezetőségé is, ezért saját személyes véleményemet fogom ismertetni.

Úgy gondolom, támogatnunk kell az új pártot, amennyiben meghirdetett céljainak megfelelően, helyreállítja a pártélet demokratikus normáit, védelmezi a demokratikus és szociális jogokat, kiáll az imperialista agresszió ellen, követeli a munkásmozgalmi jelképek szégyenletes betiltásának megszüntetését; legfőképpen pedig támogatnunk kell az egyre nyíltabban színre lépő fasizmus ellen, és minden rendelkezésre álló eszközzel a Fidesz választási győzelme ellen. A magam részéről szívesen látnám, ha az új párt kezdeményezné, vagy részvételével segítené egy széles népfrejt-jellegű

Átütő sikerről azért nem beszélhetünk, mert ténylegesen, tervszerű műhelymunka nem folyt. Ennek egyik oka a Munkáspárton belüli válság, mely több elméleti, alkotó munkával foglalkozó elvtársunk erejét és figyelmét lekötötte; másik oka pedig a vezetőség soraiban erjedő, vissza-visszatérő, hiúságból eredő, személyeskedésektől sem mentes, kicsinyes elméleti vita erőltetése.

A Közgyűlés bölcsességén múlik, hogy ez az acsarkodás lekerüljön a Társaság életének napirendjéről!

Munkatervünkben hangsúlyt kapott a marxista-leninista képzés és továbbképzés rendszerének kialakítása a Társaság égisze alatt – az érdekelt baloldali szervezetek bevonásával, igényeik figyelembe vételével. 2006. őszére szeretnénk a kezdést, a központon kívül, az adottságokkal rendelkező régiós szervezeteinkben is. Célunk: a hazai kommunista mozgalom megújulásának segítése. Javasoljuk, hogy a Közgyűlés fogadja el ajánlásunkat.

A vezetőség munkaterve jelentős szerepet szánt Társaságunk szervezeti életének megújítására. A Közgyűlés elé terjesztendő munkát végeztünk Alapszabályunk módosítása, regionális szervezeteink létrehozása, a "Dialektika" színvonalának növelése, ter-

összefogás létrejöttét, esetleg – a német Balpárt mintájára – egy választási pártét, amely talán eséllyel indulhatna, ha nem is a soron lévő, de az azutáni választásokon. Ez az érem egyik oldala. Aggodalommal tölt el azonban, hogy az új pártot sürgősen és puccsszerűen beléptették az EBP-be; sajnos, ez a lépés szervesen kapcsolódni látszik az új pártot szervező és abban magas funkciót betöltő munkáspárti alelnök reformkörös múltjához, a Munkáspártnak kifejtett tevékenységének szembetűnő revizionista vonásaihoz, valamint újabb keletű nyilatkozataihoz, amelyek a multik demokratikus ellenőrzésének programjával és hasonló kijelentésekkel illúziókat keltethetnek a kapitalizmus természetéről.

Tisztelt elvtársak! Társaságunk nem párt, nincsenek is lehetőségei, hogy azzá legyen. De marxi-lenini pártra szükségünk van, mint a levegőre, nélküle nem tudunk létezni, csak nyomorúságosan tengődni; ez a létszükséglet pedig előírja számunkra, hogy erőfeszítéseinket egy olyan program megalapozására összpontosítsuk, amely reális alternatívát kínál a kapitalizmussal szemben, és hozzájárul a magyarországi kommunisták pártként való megszerveződéséhez.

jesztésének korszerűsítése, valamint költségvetési és pályázati munkánk javítása érdekében.

Alapszabályt módosító tervezetünkben figyelembe vettük a vezetőségben kialakult ügyvezető titkári tisztséget. (Próbálkoztunk ügyvezető titkárhelyettesi tisztség betöltésével is, a tapasztalatok azonban nem igazolták ennek a tisztségnek az életképességét. Ezért a módosítás ezt a tisztséget figyelmen kívül hagyja).

Szerepeltetjük viszont régiós szervezeteinket, azok vezetőit, és gondoltunk működésük biztosításához bizonyos anyagi támogatásukra is.

Alapszabályunk módosításánál a Társaság célja és működési elvei fejezetben az ismeretterjesztő és tudományos tevékenység mellé az oktatói munkát is hangsúlyozzuk. Két új alpontot is elhelyeztünk ebben a fejezetben. Az 5. pontban kifejtjük, hogy *A Társaság tisztségviselőit a tagok közvetlenül, illetve küldöttek útján választják. A megválasztott vezetők személyes felelősséggel tartoznak a rájuk bízott területen folyó munkáért. Tevékenységükről kötelesek beszámolni a tagságnak.*

A 6. pont szerint *A Társaság minden tagjának joga, hogy véleményét a Társaság fórumain kifejtse. A különböző szintű testületek által hozott határozatok minden tagra, a kisebbségi véleményeket képviselőkre is kötelezőek, azok nem akadályozhatják a cselekvés egységét. (A Közgyűlés az 5-6 pontban foglaltak módosításáról, illetve elhagyásáról döntött).*

Előző közgyűlésünkön elfogadtuk a "Marx Károly Társaság Örökös Tagja" elismerő cím adományozását. Ezt most Alapszabályunkban is rögzítjük. Szeretnénk ha mostani Közgyűlésünkön átadhatnánk újabb 18 EMLÉKLAP-ot, a Vezetőség által javasolt elvtársaink részére. (A Közgyűlés egy 19. javasolt személyt is elfogadott).

Munkatervünknek megfelelően kidolgoztuk a régiók működési rendjét, melyet most a Közgyűlésnek ajánljuk elfogadásra. Országos szervezetünk 7 régióra tagozódik. Legnagyobb a Közép-magyarországi régió, melynek két tagozata a fővárosi és a Pest megyei, csaknem 800 taggal, illetve olvasóköri taggal. A fővárosban szükségesnek mutatkozik 4 tagozat létrehozása. A többi régió 3-3 megyei tagozatot fog össze.

Javasoljuk, hogy az ideiglenesen megbízott régió- és tagozat vezetőket a Köz-

(folytatás a 4. oldalon)

A Marx Károly Társaság 2006. 01.14-i közgyűlésének határozatai

ELŐTERJESZTÉS

a Marx Károly Társaság Közgyűlése elé a Társaság elméleti-politikai irányvonalának megerősítéséről, az elméleti és propagandamunka fő irányairól

A Közgyűlés elfogadja a vezetőség szóbeli előterjesztését a Társaság elméleti-politikai munkájáról, és a jövőbeli feladatokról.

A közgyűlés megerősíti 2005. január 15-i 4 pontos határozatát a Társaság és a Dialektika irányvonaláról. Az elméleti és propagandamunkánk főbb irányairól szóló előterjesztést az alábbiak szerint elfogadja:

1. A kapitalizmus és a szocializmus közötti átmenet elvi és gyakorlati kérdései. Hogyan viszonyul az átmeneti korszak a kapitalizmushoz és a szocializmushoz?

2. A szocialista múlt

a./ Tapasztalatok összegyűjtése olyan elvtársainktól, akik a szocialista rendszer idején a gazdaság különböző területein

vagy az államapparátusban dolgoztak.

b./ A Szovjetunió és a szocialista tábor történetére vonatkozólag azoknak az új dokumentumoknak a gyűjtése és ismertetése, amelyek a tények feltárására, tárgyilagos kritikai értékelésére, a fél évszázad óta terjesztett rágalmak cáfolatára irányulnak.

3. Korunk gazdasági és politikai sajátosságai

a./ A multik vezénylete alatt zajló tudományos és technikai forradalom gazdasági és politikai következményei.

b./ A munkásosztály helyzete és lehetőségei. A kommunista mozgalom napjainkban.

c./ Új politikai erők és csoportosulások: iszlám mozgalmak; az anarchizmus térhó-

dítása; a terrorizmus fogalmáról; a trocizmus napjainkban; a fasizmus új formái; a hagyományos szociáldemokrácia helyébe lépő új pártok osztályjellege, programja, társadalmi funkciója.

4. Közvetlen teendők

a./ Válaszok a belpolitika időszerű kérdéseire;

b./ Tanácskozások a tömegmunka és az aprómunka tapasztalatairól.

Budapest, 2006. 01. 14.

Dr. Rozsnyai Ervin

országos elnök

A Közgyűlés az előterjesztést elfogadta
Bp. 06. 01. 14.

Dr. Wirth Ádám, Dr. Víg László

Közgyűlést vezető elnökök

(folytatás a 3. oldalról)

gyűlés erősítse meg tisztségükben a 2006-ban végrehajtásra kerülő, régiókkénti választásokig.

Írásbeli előterjesztésünkben részletesen foglalkoztunk Társaságunk lapjának, a "Dialektika"-nak helyzetével, a Szerkesztőbizottság tevékenységével. Viszont költségvetési terveink valóra váltásáról még nem tudtunk számot adni, mivel írásos előterjesztésünkben még nem rendelkezünk a végleges számokkal.

2005. évi költségvetési tervünk 1 millió 800 ezer forintos bevétellel és ugyanannyi kiadással számolt. Azzal számoltunk, hogy legalább mintegy 1200 tagunk, és olvasóköri tagunk az évi 1500 forint tagdíjat, támogatást be fogja fizetni. Haloványan abban is reménykedtünk, hogy az Államkincstártól is fogunk kapni némi támogatást. Sajnos, pályázatunkat ismételtelen elutasították, a tagdíjbefizetők száma pedig a remélt 1200 fő helyett, 4 fő hiányában 900 fő volt. Így a bevételünk összege 1 millió egyszáznyolcvanhét ezer 70 forint. Az egyenleg + 19 359 forint.

A tervezettől azonban több mint 600 ezer forinttal elmaradtunk.

Tekintettel a költségvetési tapasztalatokra, javasoljuk a Közgyűlésnek, hogy emeljük fel a tagdíjat személyenként évi 2000 forintra. Ez havonta 167 forintot jelent személyenként. Ílymódon 900 befizetőre számítva, fejenkénti 2000 forint befizetése 1 millió 800 ezer forint bevételt eredményezne. Ezzel az összeggel biztosíthatók lennének működési feltételeink, propagandamunkánk hatékonyságának anyagi feltételei. Segíteni tudnánk régiós szervezeteinket is a bevétel 25 százalékának rendelkezésükre bocsátásával.

Amennyiben benyújtásra kerülő pályázatunk az Államkincstár részéről elfogadást nyer, 2 millió 200 ezer forint bevételre számíthatunk. Ez az összeg már bizonyos fejlesztésre is alkalmat adhat.

Éppen ezeknek az érveléseknek figyelembe vételével javasoljuk a költségvetés tervezésénél két variánst elfogadni: A-variáns esetén 1 millió 800 ezer forint bevétel és kiadását, a B-variánsnál ez az összeg 2 millió 200 ezer forintra módosulna.

A jelenleg 1 456 fős tagságunk (beleértve olvasóköri tagjainkat is) az elmúlt évben nem fizető részének nagyobbik fele – legalább 400 fő – fizetővé válása esetén anyagi helyzetünk stabilizálna, megszűnének a nap-mint nap jelentkező szorító anyagi problémáink – különösen a "Dialektika" megjelentetése és terjesztése vonatkozásában.

Előtérbe kerülhetne egy elméleti füzet 1 – 2 alkalommal történő megjelentetése is. Ezt sajnos az elmúlt évben – szándékaink ellenére – nem tudtuk megvalósítani.

A "Dialektika" működtetése mellett, mely propaganda- és szervező munkánk fő eszköze, egy új szolgáltatást tudtunk bevezetni az elmúlt évben, ez pedig az internet, illetve e-mail igénybe vétele. Rendszeresen, naponta, többszáz címre továbbítjuk a Társaságunk életéről szóló híreket, a bel- és külpolitikai eseményekről szóló tájékoztatást. Széchy András, Benyik Mátyás, Szende György elvtársak viszik ebben a fő szerepet. Ezt a nagyon fontos tevékenységet továbbra is folytatnunk kell.

Javasolom, hogy a Közgyűlés bízza meg a Vezetőséget ennek a látványos és sikeres propaganda munkának anyagi háttérre vizsgálatára, és a lehetőség szerinti pénzügyi támogatására. (Internet és telefon

költségekhez hozzájárulás). Naponta többszáz elektronikus levél érkezéséről és továbbításáról van szó!

Szólnunk kell a társ civil szervezetekkel fennálló kapcsolatainkról.

Tizenhat baloldali, demokratikus, haladó társadalmi szervezettel állunk szoros kapcsolatban. Társaságunk számos vezetője és tagjai részt vesznek a társszervezetek tevékenységében. Többeknek nyújtanak segítséget kiadványaik előállításában és terjesztésében.

Társaságunk a legszorosabb kapcsolatot a Május Elseje Társasággal és annak vezetőivel tartja. Helyiségüket, eszközeiket folyamatosan rendelkezésünkre bocsátják, rendszeresen tartunk közös fórumokat. A közös fórumokhoz a Baloldali Alternatíva Egyesülés is kapcsolódik. Évek óta együtt jelenünk meg a május elsejei városligeti rendezvényen.

Tagjai vagyunk a Társadalmi Érdekegyeztető Tanácsnak, mint ernyőszervezetnek, a Baloldali Együttműködési Tanácsnak. Szoros a kapcsolatunk az ATTAC Magyarország Egyesülettel és a Magyar Szociális Fórummal, a Haladó Erők Fórumával, az MSZOSZ-el, és különösen a VASAS Szakszervezeti Szövetséggel és a Bányász Szakszervezettel. Folyamatos kapcsolatban állunk a Szövetség a Baloldal Megújulásáért Elméleti-Politikai Műhelylyel, a MEASZ-szal, a Kádár János Baráti Körrel, az EZREDVÉG-gel, a Múltunk Öröksége Alapítvánnyal és az Összefogás Óbudai Együttműködési Fórummal.

Tisztelt Közgyűlés, kedves Elvtársak!

Kérem, hogy a Vezetőség beszámolóját, az általam előterjesztett szóbeli ki-egészítéssel fogadják el. A vita, és az esetleges módosítások után fogadják el az előterjesztésre kerülő határozati javaslatokat.

ELŐTERJESZTÉS

A Marx Károly Társaság Alapszabályának módosítására

A MARX KÁROLY TÁRSASÁG ALAPSZABÁLYA

I. A Marx Károly Társaság elnevezése és székhelye

1. Elnevezése *Marx Károly Társaság* (továbbiakban Társaság).
2. A Társaság országos szervezet, hét régióban működő megyei (budapesti) és helyi tagozatokkal.
3. Székhelye: Budapest (cím: II. ker. Zsigmond tér 8.)

II. Célja és működési elvei

1. Célja a marxi tanítások és eszmék terjesztése és alkalmazása.
2. Ismeretterjesztő, oktató, és tudományos tevékenységet folytat.
3. Politikai pártoktól független. Tevékenységét a Magyar Köztársaság alkotmánya és hatályos törvényei keretében fejti ki.
4. Együttműködik hasonló célú hazai és külföldi szervezetekkel.
5. A Társaság tisztségviselőit a tagok küldöttek útján Közgyűlésen választják. A megválasztott vezetők személyes felelősséggel tartoznak a rájuk bízott területen folyó munkáért. A tagság előtt beszámolási kötelezettségük van.
6. A Társaság minden tagjának joga, hogy véleményét a Társaság fórumain kifejtse.

III. A Társaság tagjai

1. Pártállástól függetlenül a Társaság tagja lehet minden nagykorú személy, aki céljaival egyetért, és megvalósításukat támogatja.
2. A belépési szándékot valamelyik régió helyi tagozatánál vagy az országos vezetőségnél kell bejelenteni, amely a felvételt dönt.
3. A tagok jogai:
 - * javaslattevő és szavazati joggal rendelkeznek a Társaság döntést igénylő ügyeiben,
 - * választhatók a tisztségekre és megválasztják a tisztségviselőket,
 - * részt vesznek és véleményt mondhatnak a Társaság rendezvényein,
 - * közreműködnek a Társaság állásfoglalásainak kialakításában,
 - * megbízással bel- és külföldön képviselik a Társaságot.
4. A tagok lehetőségeikhez mérten anyagiilag támogatják a Társaság működését, tagdíjat fizetnek.

IV. A Közgyűlés

1. A Társaság legfelsőbb szerve.
2. Meghatározza a Társaság tevékenységének fő irányait. Megválasztja és beszámoltatja a Társaság elnökét, elnökhelyettesét, ügyvezető titkárát, a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnökét, és valamennyi tisztségviselőjét.
3. Kizárólagos joggal dönt
 - * az országos tisztségek betöltéséről,
 - * az Alapszabály módosításáról.

* más szervezetekkel, egyesületekkel való egyesülésről, valamely társadalmi szövetséghez való csatlakozásról, a Társaság szétválásáról vagy feloszlásáról.

4. Elfogadja a költségvetést és a mérlegbeszámolót.

5. A közgyűlést a vezetőség évente köteles összehívni, ennek tervezett időpontját és javasolt napirendjét a kitűzött időpont előtt legalább 30 nappal kell közölni. A napirendről a közgyűlés dönt. A tagság 10 százalékanak vagy a vezetőség egyharmadának kezdeményezésére soron kívül rendkívüli közgyűlést kell tartani, melynek időpontját 15 nappal előbb közölni kell.

6. A közgyűlésen a tagság küldöttekkel képviselteti magát. A küldötteket egyszerű szótöbbséggel a régiókban működő helyi tagozatok választják a közgyűlés rendelkezésére álló helyiség befogadóképessége és a taglétszám arányában. Legalább 1 fővel azonban bármely tagozat képviseltetheti magát.

7. A Közgyűlésen szavazati joggal a delegált képviselők, közgyűlésen választott országos vezetőségi tagok, és a Társaság örökös tagjai rendelkeznek. Tanácskozási joggal a Társaság bármely tagja részt vehet a Közgyűlésen. A szavazati jogát már megszerző résztvevő, akadályoztatása esetén, írásos meghatalmazással, egy másik küldött által képviseltetheti magát.

8. A közgyűlés akkor határozatképes, ha azon a szavazásra jogosultaknak legalább a fele, személyi ügyek napirendre kerülése esetén kétharmada megjelent vagy felhatalmazás útján képviselteti magát. Határozatképtelenség esetén 8 napon belül meg kell ismételni a közgyűlést, amely ekkor a megjelentek számától függetlenül határozatképes.

9. A közgyűlés lefolytatásához levezető elnököt, jegyzőkönyvvezetőt és hitelesítőt kell választani.

10. A közgyűlés határozatait általában egyszerű szótöbbséggel hozza. A titkos vagy nyílt szavazásról a közgyűlés dönt. Kétharmados szavazattöbbség szükséges az Alapszabály módosításához, egyesülés, szétválás vagy feloszlás kimondásához.

V. Országos vezetőség

1. A Társaság az elnökét, az elnökhelyettesét, az ügyvezető titkárát, a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnökét és tagjait, valamint a legalább 11 fős vezetőség tagjait a Közgyűlés a jelenlévők által javasolt személyek közül két évre választja.

2. A vezetőség az elnök irányításával gondoskodik az Alapszabály betartásáról, a Közgyűlés döntéseinek végrehajtásáról, koordinálja a régiók és tagozataik, valamint a helyi szakmai jellegű munkacsoportok tevékenységét.

3. Hivatalos szervek előtt és más szervezetekkel való kapcsolatokban a Társaságot az elnök képviseli. Akadályoztatása esetén ezzel helyettesét, az ügyvezető titkárát, illetve a vezetőség más tagját bízta meg.

4. A vezetőség szükség szerint, de legalább kéthavonta ülésezik.

5. Az elnök és a vezetőség felelősséggel és beszámolási kötelezettséggel tartozik a Közgyűlésnek.

6. A Társaság minden tagja javaslattal és észrevétellel fordulhat az elnökhöz, illetve a vezetőséghez.

7. A Társaság örökös tagjait az országos vezetőség javaslatára a Közgyűlés választja. Az örökös tag tanácskozási joggal vehet részt a régiók, a tagozatok vezetőségi ülésein, a Közgyűlésen pedig küldött státuszon kívül, szavazati joggal vehet részt.

8. A vezetőség megjelenti a Társaság időszaki lapját ("Dialektika"). A lap felelős kiadója a Társaság elnöke. Felelős szerkesztőjét a közgyűlés 2 évenként választja. A lap szerkesztését társadalmi szerkesztőbizottság segíti.

VI. Régiók, helyi tagozatok és szakmai jellegű munkacsoportok

1. Igény szerint, a régiókon belül, megyei (budapesti), helyi (községi, városi, kerületi) tagozatok alakíthatók. Megalakulásukról értesítik az országos vezetőséget. Területükön a Társaság céljaival, elveivel, programjával összhangban önállóan tevékenykednek.

2. A tagok érdeklődési köre, illetve egyes fontosabb témák szerint szakmai munkacsoportok alakíthatók, melyek a Társaság programját műhelymunkával segítik.

3. Önkéntes elhatározásukból, autonómiájuk megőrzése mellett a Társaság tevékenységéhez kapcsolódhatnak más, hasonló szellemiségű helyi munkásművelődési egyletek, klubok, baráti körök.

VII. A Társaság gazdálkodása

1. A Társaság adományokból és tagdíjakból a számviteli törvény és a hatályos pénzügyi előírások szerint gazdálkodik. A tagdíj nagyságát és fizetési módját a közgyűlés határozza meg. A régiók és tagozatok a közgyűlés által meghatározott arányban részesülnek a befizetések-ből saját működési feltételeik biztosítása céljából. *(folytatás a 6. oldalon)*

A régiók működési rendje

(Hét régió)

A régió elnevezése: A Marx Károly Társaság ... számú, Régiója, helyi tagozatokkal és csoportokkal.

Székhelye: (A város, utca, házszám megnevezése).

Célja, működési elvei: A marxi tanítások és eszmék terjesztése, oktatása és alkalmazása.

Ismeretterjesztő, oktatói és tudományos tevékenységet folytat.

Működése a Társaság Alapszabálya szerint történik.

Régió-gyűlés: A régió vezető szerve. A Társaság közgyűlésének határozatai alapján jelöli meg a régió tevékenységének fő irányait. Megválasztja és beszámoltatja a régió elnökét és vezetőségének tagjait. A régió-gyűlés akkor határozatképes, ha azon a jogosultak legalább kétharmada megjelent vagy meghatalmazás alapján képviselti magát. A régió-gyűlést legalább évente két alkalommal kell összehívni. Tervezett időpontját, napirendjét a kitűzött időpont előtt 30 nappal kell közölni.

Vezetősége: A régiót a régió-gyűlés által megválasztott elnök és 3-5-7 tagú vezetőség irányítja. A vezetőség tagjait a régió-gyűlés 2 évenként választja, tagjainak számát is a régió-gyűlés határozza meg.

Helyi tagozatok. A régió keretein belül működő helyi (megyei, városi, kerületi stb.) tagozatok vezetőjét és vezetőségének tagjait a tagok kétharmada 2 évenként választja.

A tagozatok működése a Társaság közgyűlése, országos vezetősége, a régió vezetősége, és ezeknek megfelelő helyi tagozat-vezetőségi döntések alapján működnek.

(folytatás az 5. oldalról)

2. A közgyűlés megfelelő képesítéssel rendelkező pénztárost választ, aki elkészíti és a közgyűlés elé terjeszti a költségvetést, valamint az éves mérleget, vezeti a Társaság könyvvitelét, gondoskodik vagyontárgyainak leltározásáról.

VIII. A Társaság megszűnése

1. A Társaság megszűnik feloszlással, egyesítéssel, felosztással, vagy megszűnésének megállapításával.

2. Megszűnés esetén a vagyon a "Dialektika" Alapítvány tulajdonába megy át.

IX. Záró rendelkezés

A jelen módosított Alapszabály a Közgyűlés jóváhagyásával lépett életbe. Ezzel egyidejűleg a korábbi Alapszabály hatályát veszti.

A Közgyűlés a módosított Alapszabályt jóváhagyta.

Budapest, 2006. január 14.

Dr. Vigh László, Dr. Wirth Ádám
A Közgyűlést levezető elnökök

A régiók és tagozataik gazdálkodása

A Társaság közgyűlésének döntése szerinti arányban részesülnek a tagdíjakból, egyéni adományokból befolyt összegekből működési költségeik fedezése céljából. Pénzügyi gazdálkodásukat a számviteli törvény és hatályos rendelkezések szerint végzik a Társaság Pénzügyi Ellenőrző Bizottsága felügyelete mellett, a Társaság pénztárosának irányításával.

A Társaság időszaki lapja, a "Dialektika" terjesztése, új tagok és olvasók szervezése a régió és tagozatai alapvető feladatai közé tartozik. Segítik a lap tartalmának, színvonalának karbantartását időszaki írásoknak a szerkesztőség felé történő továbbításával.

ELŐTERJESZTÉS

A Marx Károly Társaság Régió Vezetőinek Megbízatására

A Közgyűlés megerősíti régió elnöki megbízatásukban, az ez évben történő választásokig, a következő elvtársakat:

Fekete János

I. Dél-Alföld Régió;

Mihály János

II. Észak-Alföld Régió;

Teszárovc Miklós

III. Észak-Magyarország Régió;

Dr. Kohánka András

IV. Közép-Magyarország Régió;

Tibai József

V. Dél-Dunántúl Régió;

Révész László

VI. Közép-Dunántúl Régió;

Dr. Kerekes József

VII. Észak-Dunántúl Régió.

Dr. Rozsnyai Ervin
országos elnök

ELŐTERJESZTÉS

A Marx Károly Társaság regionális szervezeteinek pénzügyi támogatásáról

A Közgyűlés elfogadja az előterjesztésben szereplő javaslatot, hogy a régiók 25 százalékból részesedjenek a Társaság költségvetésében szereplő bevételi összegből, működési költségeikhez való hozzájárulás céljából. Az elszámolás a számviteli előírások szerint történjen.

Dr. Rozsnyai Ervin
országos elnök

A Marx Károly Társaság Országos Vezetőségének előterjesztése

a Közgyűlés elé, a 2006 évi költségvetés előirányzatainak elfogadására

Javasoljuk, hogy a Közgyűlés két alternatívában fogadja el a Társaság 2006. évi költségvetési tervét:

A variáns: Abban az esetben, ha az NCA-tól megpályázandó 700 000 Ft fenn tartási költség hozzájárulást megkapnánk, a bevétel és kiadás egyaránt 2 200 000 Ft összegre tervezhető.

B variáns: Ha nem kapunk állami támogatást, akkor a tervezett bevételi és kiadási összeget 1 800 000 Ft-ban javasoljuk megállapítani.

Mindkét variáns esetén 900 fő tagsági díjára számítunk évi 2 000 Ft/fő tagsági díjat kalkulálva.

Kérjük a Közgyűlés jóváhagyását.

Budapest, 2006. január 14.

Dr. Rozsnyai Ervin
országos elnök

ELŐTERJESZTÉS

A Marx Károly Társaság Pénzügyi Ellenőrző Bizottsága elnökének megválasztására

A Közgyűlés tudomásul veszi dr. Kőmíves Imréné, a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnöke kérelmét, hogy akadályozottsága miatt elnöki teendői alól mentse fel.

A Közgyűlés megbízza Barabás Bálintné a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság elnöki teendőinek ellátásával.

Budapest, 2006. január 14.

Dr. Rozsnyai Ervin
országos elnök

ELŐTERJESZTÉS

A Marx Károly Társaság Oktatási rendszerének kialakításáról

A Közgyűlés jóváhagyta az előterjesztést a marxista-leninista képzés és továbbképzés rendszerének kialakítására. Központilag és régióként meg kell kezdeni a szervezett oktatási munkát. Cél: a hazai kommunista mozgalom megújulásának segítése.

Felölösök: *Dr. Kohánka András, dr. Juhász János, Mihály Albert.*

Dr. Rozsnyai Ervin
országos elnök

A Marx Károly Társaság költségvetési terve 2005 évre és a végrehajtás eredménye

A költségvetés tervezésénél két variánst kell figyelembe venni, ha az NCA-tól nem kapunk állami támogatást, vagy ha kapni fogunk. Előző esetben 1,200.000 forint bevételre és kiadásra tervezhetünk, a második variáns 1,800.000 forint lehetőséget ad.

A-variáns

Bevétel:

Nyitó egyenleg: +14.361-Ft.

Éves bevételek:

Tagdíjak: 1.000.000-Ft.

Egyéni támogatások 199.800-Ft.

Bank kamat: 200-Ft.

Összesen: 1.200.000-Ft.

Bevételek összesen: 1.214.361-Ft.

Kiadás:

Fenntartásra:

Helyiség kltsg. 125.000-Ft.

Irodaszerek: 20.000-Ft.

Fogyóeszközök: 15.000-Ft.

Részösszesen: 160.000-Ft.

Üzemeltetésre:

Posta: 420.000-Ft.

Telefon: 20.000-Ft.

Internet: 10.000-Ft.

Részösszesen: 450.000-Ft.

Propagandára:

Dialektikára: 500.000-Ft.

Fénymásolásra: 10.000-Ft.

Részösszesen: 510.000-Ft.

Egyéb:

Bankköltség: 50.000-Ft.

Reprezentációra: 20 000-Ft.

Egyéb: 10.000-Ft.

Részösszesen: 80.000-Ft.

Kiadások összesen: 1,200.000-Ft.

Egyenleg: + 14.361-Ft.

Tény adatok 2005. évben

(A B-variáns nem jött számításba, mivel a pályázat elutasítást nyert)

Bevétel:

OTP-ben befiz. tagdíjak: 976 704-Ft.

Személyesen befiz. tagdíjak: 210 244-Ft.

OTP-től kamat: 122-Ft.

Összesen: 1 187 070-Ft.

Kiadás:

Dialektikára postával együtt: 710 892-Ft.

Posta egyéb: 143 142-Ft.

Fénymásoló, irodaszer: 158 609-Ft.

Helyiség kltsg. hozzájárulás: 125 000-Ft.

Reprezentáció: 26 102-Ft.

Egyéb: 56 967-Ft.

Összesen: 1 167 711-Ft.

Egyenleg: + 19. 359-Ft.

Bp. 2006. 01. 07.

Ferenc Lajos
ügyvezető titkár

A Marx Károly Társaság költségvetési terve 2005 évre

A tervezésnél az előző évhez hasonlóan két variánst kell figyelembe venni. Az A-variáns esetében nem számítunk állami támogatásra, ezért a bevételt és a kiadást egyaránt 1 millió 800 ezer forintra tervezzük. A B-variáns esetén arra számítunk, hogy pályázatunkra kapunk állami támogatást fenntartási költségeink segítésére. Ez esetben a bevételi és kiadási oldalt egyaránt 2 millió 200 ezer forintra tervezzük.

Mindkét variáns esetén – az elmúlt évi tapasztalatok alapján – 1 400 fős tagságunk legalább 900 tagjának évi, átlagosan 2000 forintos tagdíjára, illetve támogatására számíthatunk.

A-variáns

Bevétel:

OTP-ben befizetett tagdíj: 1 500 000-Ft.

Egyéni befizetésekből: 295 000-Ft.

OTP kamat: 5 000-Ft.

Összesen: 1 800 000-Ft.

Kiadás:

Anyag költségre: 50 000-Ft.

Szolgáltatási költs.: 1 750 000-Ft.

Összesen: 1 800 000-Ft.

A tervezett kiadások részletezése:

Fenntartásra: 300 000-Ft.

Üzemeltetésre: 500 000-Ft.

Propagandára: 800 000-Ft.

Egyéb: 200 000-Ft.

Összesen: 1,800 000-Ft.

B-variáns esetén

A bevételi és kiadási oldal egyaránt 400 ezer forinttal 2 millió 200 ezer forintra módosul.

A tételek közül a főkönyvi kivonat 25-ös számlaszáma: "Késztermék" rovat szerint számítógép rendszer felújítására 400 ezer forintra módosul. A többi tétel az A-variáns szerint értendő.

Összegezve:

Bevétel: 2 millió 200 ezer forint,

Kiadás: 2 millió 200 ezer forint.

Budapest,
2006. 01. 07.

Ferencz Lajos
Ügyvezető titkár

A javaslatot a Közgyűlés elfogadta.
Bp. 2006. 01. 14.

Wirth Ádám, Vigh László
A Közgyűlést levezető elnökök

Közös felelősségünk!

Az antikommunista jobboldal ma mindenütt (nemzetközileg is, idehaza is) támadólag lép fel. Újraélednek és terjednek az ordas eszmék. A hatalmat gyakorló politikai erők a neonáci, újnylas szervezkedésekkel szemben a törvényileg előírt szigorral nem lépnek fel (lásd felmentő ítélet a Mein Kampf kiadása ügyében, a Vér és Becsület betiltásának elhúzódnása, Bácsfi Diána dicstelen "tündöklése", neofasiszta nézetek nyílt vagy álcázott népszerűsítése legális sajtótermékekben és szervezetekben). Miközben tombol az antikommunizmus, fokozzák az antikommunista diszkriminációt: Magyarországon tiltják, és szigorúan büntetik a vörös csillag, a sarló és kalapács használatát, az európai jobboldali néppárt, benne a Fidesz, az Európa Tanácsban, az EU-ban újabb antikommunista, diszkriminatív és korlátozó lépéseket készítenek elő.

Nem csökkent, sőt inkább növeli a jobboldali veszélyt, hogy a jobboldal valódi politikáját álbaloldali szövegekkel és demagógiával, nem ritkán antikapitalista álruhában, próbálja álcázni. A Fidesz vezette jobboldal mindent elkövet azért, hogy bármi áron (forradalmat is kilátásba helyezve) visszaszerezze a 4 éve elvesztett politikai hatalmat. Nem lehetnek illúzióink: erős és ravasz, mindenre elszánt politikai ellenféllel van dolgunk.

A dolgunkat nem könnyíti meg, hogy, most, amikor a marxisták összefogására, erejük egyesítésére, közös munkára, közös harcra lenne szükség, a marxista baloldal több tekintetben megosztott, szétforgácsolt, szervezetlen állapotban van. A helyzet kissé hasonlít ahhoz, amit Engels úgy jellemzett, hogy "különböző pártcsoportosulások életre-halálra küzdenek egymással, akárcsak a római birodalom keresztény szektái a leg súlyosabb üldözés idején."

A nézeteltéréseknek vannak objektív és vannak szubjektív okai. Lenin – "Nézeteltérések az európai munkásmozgalomban" című írásában, még a múlt század 10-es éveinek elején – arra hívta fel a figyelmet, hogy a munkásmozgalomban (különböző formákban és árnyalatokban mindenütt megtalálható) két nagy irányzat (elhajlás): egyfelől a revizionizmus, opportunizmus, reformizmus, másfelől kispolgári forradalmiság, anarchizmus, anarcho-szindikalizmus, "baloldali kommunizmus" (ezek Lenin kifejezései), "nem magyarázhatók sem véletlenekkel, sem egyes személyek vagy csoportok hibáival". "Kell lenniük olyan alapvető okoknak, amelyek a gazdasági rendben és valamennyi tőkés ország fejlődésének jellegében gyökereznek, állandóan létrehozzák ezeket az elhajlásokat."

(folytatás a 8. oldalon)

(folytatás a 7. oldalról)

Lenin szerint, ha mozgalmunkat “nem valamilyen fantasztikus eszmény mértékével mérjük, hanem egyszerű emberek gyakorlati mozgalmának tekintjük, akkor érthetővé válik, hogy újabb és újabb “újoncok” bekapcsolódása folytán elkerülhetetlenek az elméleti és taktikai ingadozások, a régi hibák megismétlődése, az elavult nézetekhez és módszerekhez való átmeneti visszatérés”. Lenin – munkássága egész ideje alatt – mind a két elhajlás ellen következetes harcot folytatott. Behatóan elemezte azokat az okokat, amelyekben ezek gyökereztek, amelyek ezeket állandóan létrehozták.

A mai nézeteltérések okainak marxista elemzése még várat magára. Itt csupán a feladat jelentőségére és megkerülhetetlenségére kívánom felhívni a figyelmet. Amit nem helyettesíthet kölcsönös vádaskodás, egymás megbélyegzése és kirekesztése a marxizmusból. Vitáinkban senki nem léphet fel megfellebbezhetetlen ítélőbíróként.

Tizenhat évvel ezelőtt a MKT azzal a céllal jött létre, hogy összefogja a marxista meggyőződésű, a marxizmushoz ragaszkodó, a marxizmus mellett elkötelezett különböző pártállású embereket, csoportokat, irányzatokat, fórumot biztosítson számunkra a vitákhoz és a közös munkához. Nem pártként, hanem pártoktól független

egyesületként jött létre, és működött – jól, rosszul – az elmúlt tizenöt évben. Hívtunk és vártunk sorainkba mindenkit, aki kész részt venni ebben a munkában.

Társaságunkban többen ma is a Magyar Kommunista Munkáspártra átkeresztelt Munkáspárt tagjai. Az elmúlt időszakban gyakran bíráltuk a Munkáspárt vezetését és politikáját. Elvi jelentőségű ideológiai és politikai kérdésekben (“jó kapitalizmus”, fasiszta veszély, a marxizmushoz való viszony, szövetségi politika) kritikailag állást foglaltunk, a párton belül a Munkáspárt megújulásáért harcoltunk. Erre a válasz, pártfegyelemre, demokratikus centralizmusra, többségi határozatra hivatkozva, kizárással, kirekesztéssel való fenyegetőzés volt. Ezért többen a megújuló Magyarországi Munkáspárt 2006 szervezésében vettünk, illetve veszünk részt. Társaságunk soraiban MSZMP és MSZP tagok is találhatók. Nagy számban vannak, akik egyik pártnak sem tagjai. A közös munkához türelemre, empátiára, demokratikus vitaszellemmre van szükség. József Attila szavaival: “zizegni minden bizalomra, keserülő e marxi munka”.

Éles viták, sőt személyeskedő összeütközések korábban is voltak, és valószínűleg a jövőben is lesznek. Az esetek többségében azonban eddig ezeket konszenzuskereséssel, józan belátással kezelni tudtuk.

A Társaság egységét és működését nem önmagában a vita veszélyezteti, hanem az, ha valaki a vitát erőszakos módszerekkel, ultimátummal, formális szavazással, megbélyegző határozattal, mások címkézésével próbálja “lezánni”. Ha ezek a módszerek uralkodnának el Társaságunkban, ez valóban veszélyeztetné annak egységét és működőképességét. A kérdés ma az: minden marxista elkötelezettségű személy, csoport, irányzat számára nyitott, demokratikusan működő, a vitákat kultúráltnan kezelni tudó egyesületként kívánunk-e tevékenykedni, vagy belterjes, befelé forduló, önmagát elszigetelő szektává változunk, egy szűk csoport – “kemény mag” – megkérdőjelezhetetlen hegemoniájával.

Most dől el, kitartunk-e Társaságunk eredeti céljai, a marxisták összefogása és közös munkája, a demokratikus vitaszellelem szabadsága mellett, vagy eluralkodik a türelmetlenség, a címkézés, a kirekesztés, ami a tizenhat évvel ezelőtt létrehozott MKT elsorvasztásához vezethet. Ez a közös felelősségünk. Személyes kötelességemnek tartom, hogy erre, úgy is, mint a Társaság egyik kezdeményezője és alapítója, úgy is, mint jelenleg elnök-helyettese, felhívjam a figyelmet.

Wirth Ádám

a Marx Károly Társaság
elnökhelyettese

Néhány megjegyzés Wirth elvtárs cikkéhez

Wirth elvtárs cikkét olvasva, bizonyos fókig találgatásokra vagyok utalva: érveket és tényeket alig hoz szóba, vagy annyira burkoltan, hogy értelmezés nélkül nem boldogulok – ami persze mindig a szubjektív marxizmus veszélyével jár.

Miről is folynak közel két éve a vitáink? Nagyjából arról, hogy csatlakozzunk-e az Európai Baloldali Párt (EBP) reformista (újabb keletű szóval, “eurokommunista”) irányzatához, vagy maradunk meg a közgyűléseinken túlnyomó többséggel határozattá emelt irányvonalnál, amely Társaságunk legfontosabb feladatát egy majdani marxi-lenini párt programjának elméleti megalapozásában látja. E feladat ellen az a legfőbb kifogás, hogy Társaságunk pártoktól független egyesületként jött létre, és tagjai ma is különböző pártokhoz tartoznak, vagy párton kívüliek. Ez igaz. Csakhogy megalakulásunkkor még bízhattunk benne, hogy lesz marxista pártunk, ma viszont mi vagyunk Magyarországon az egyetlen szervezet, amely vállalni tudja egy marxista pártprogram elméleti előkészítését. Nem biztos, hogy ezt a történelminek mondható feladatot meg tudjuk oldani, de ha a reformista-eurokommunista nyomvonalba lépünk, akkor biztos, hogy nem.

Közgyűlési irányvonalunk ellenzői a “keményvonalas” jelzővel illetik az irányvonal védelmezőit, köztük engem is, hivatkozva Lenin fellépéseire a “baloldali kommunizmus” ellen. Valóban: Lenin idején nagy kárt okoztak a mozgalomnak az ún. “baloldaliak”, pl. Ruth Fischer és csoportja Németországban, vagy Bordiga Olaszországban. Vajon ma is ilyen veszélyt jelentenek a “baloldali kommunisták”? Ők verték szét a Szovjetuniót, miattuk van padlón ma is a nemzetközi munkásmozgalom? Egyáltalán kik ők, és hol találhatók? Ha mi vagyunk azok, tessék minket néven nevezni, és fejünkre olvasni bűneinket!

Olvassák is. Azt mondják, “erőszakkal, ultimátummal, formális szavazással, megbélyegző határozattal, mások címkézésével” próbáljuk lezárni a vitát, s ezzel “belterjes, befelé forduló, önmagát elszigetelő szektává” változtatjuk a Társaságot. De nézzük csak: ki a belterjes? Második éve kényszerítik ránk az önmagát ismétlő vitát az EBP reformista irányvonalához való csatlakozás szükségességéről, a demokratikus centralizmus (tehát a közgyűlési határozatok) érvénytelenségéről, a “baloldali kommunizmus” veszélyességéről. Már mindenki elmondta jó párszor a véleményét,

nyét, szóban és írásban, nyilvános fórumokon és az Interneten. Végeérhetetlen szócsépléssel terheljük, fontos anyagok kihagyására kényszerülve, a korlátozott terjedelmű “Dialektika”-t, melyet amúgyis egyre keservebben tudunk megjelentetni. Újra meg újra végigragjuk ugyanazt a lerágott csontot. Akkor hát ki a belterjes? – Ami pedig a címkézést illeti: Wirth elvtárs joggal ítéli el ezt a módszert. Majd pár sorral lejjebb “szűk csoportnak”, “kemény magnak” címkézi a közgyűlési határozatok védelmezőit, miközben egyetlen “ejnye, ejnyét” sem veszít arra, hogy nevezeteket a szerkesztőbizottság egyik-másik tagja “az elnök fullajtárjainak”, vagy “az elnök frakciójának” címkézte. (Frakciónak – a *túlnyomó közgyűlési többség* álláspontjának szószólóit!)

“Éles viták, sőt személyeskedő összeütközések korábban is voltak” – írja Wirth elvtárs. Szerintem ez nem egészen így van. Sohasem volt nálunk szokásban az az agresszív, gyűlölködő hang, amelyet némelyik elvtársunk újabban megenged magának.

Befejezem. Dolgozni szeretnék – az értelmetlen huzakodásokkal torkig vagyok.

Rozsnyai Ervin

Marxista tudósok a biztonságról

Az Oroszországi Szocialista Orientációjű Tudósok Társasága, (rövidített nevén **RUSZO**), konferencián vizsgáltanapjaink biztonságának kérdéseit, elsősorban saját országa nézőpontjából A bevezető előadást *V. Seveluha* akadémikus, a Társaság elnöke tartotta.

Mióta a volt Szovjetunióban és a kelet-európai országokban végbement a kapitalista restauráció, a legerősebb kapitalista állam, az USA, *egyipólusú világrend kiépítésére* törekszik. Gazdasági és politikai nyomást gyakorol a világ országaira (saját tőkés versenytársaira is), gyarmatosító politikájának érvényesítésében a katonai beavatkozástól sem riad vissza. Folyamatosan törekszik a még létező szocialista országok, főképpen Kína és Kuba destabilizálására, a haladó demokratikus és nemzeti felszabadító mozgalmak elszigetelésére és bomlasztására, *általános támadást indított a népek szuverenitása ellen*. Az általa vezetett tőkés nagyhatalmi blokk módszeresen gyengíti az ENSZ és a Biztonsági Tanács szerepét, diktátumokkal, különböző korlátozó intézkedésekkel (embargó, bojkott stb.) igyekszik saját érdekeinek alávetni a nemzetközi kapcsolatokat.

Az Európa Tanácson keresztül általános támadás bontakozott ki a "kommunizmus" ellen. Ez a kampány, amely a "kommunista rendszereket" terroristává nyilvánítja és azonosítja a náciizmussal, nemcsak a kommunista és munkáspártok betiltására tesz kísérletet, de arra is, hogy megindítsa a kommunistákon kívül más baloldali, haladó szervezetek és személyiségek üldözését, megfélemlítse a dolgozó tömegeket, elejét vegye szervezett ellenállásuknak a tőke diktatúrájával szemben. Az Európa Tanács január 25.-i közgyűlésén ugyan sikerült a jobboldali pártoknak (benne a magyar jobboldal, a FIDESZ képviselőinek aktív részvételével) az eszmei lejáratást fokozni, de világszerte a kommunista és más haladó szervezetek, jelentős tömegek, tekintélyes alkotó személyiségek eredményes nemzetközi mozgósításával a tervezett intézkedéseket egyelőre a baloldali erők összefogása ellenállása miatt nem tudták elfogadtatni. Az antikommunista roham kivédéséért a küzdelem tovább folyik.

Az oroszországi tudomány az utóbbi időkben számos figyelemre méltó művet alkotott korunk biztonsági kérdéseiről, valamint a globalizáció, az ökológia, energetika, biotechnika, demográfia stb. problémáiról. Ami a biztonságot illeti, a konferencia ezt a problémát **a jelenkor általános válságával összefüggésben** vizsgálta, tekintetbe véve a kapitalizmus kereteiben zajló tudomány-technikai forradalom mélyülő ellentmondásait, és a szocialista építés

kudarcanak okait. Az utóbbi témakörben különös figyelemmel tanulmányozták a gorbacsovi-jelcini-putyini kalandorság katasztrofális következményeit. A szovjet hatalom összeomlásával Oroszország elvesztette világpolitikai súlyát, a XX. században betöltött történelmi szerepét, lecsúszott a nagyhatalmak alsó soraiba. Gazdasági potenciálja felére zuhant, az életszínvonal még mélyebbre esett, veszélybe került az ország függetlensége. A szocialista rendszer átmeneti vereségével veszendőbe mentek a kelet-európai országokban a dolgozó tömegek politikai, szociális, nemzetiségi vívmányai, a gazdaság közösségi érdekű fejlesztésének lehetőségei. A hatalom Oroszországban *egy bonapartista jellegű*, nagyrészt komprádor burzsoá oligarchia kezébe került, kaotikus állapotok középette.

Vészesen csökken az ország lakossága, főleg a szlávoké: évente csaknem háromnegyed milliónyi a csökkenés, a férfiak átlag életkora 57-58 év, a nők 67, ami messze elmarad a fejlett országokétól. Oroszország világméreteken is döntő fontosságú energia- és nyersanyag-készleteit súlyosan károsítja a rablógazdálkodás; a hatalmas érintetlen tartalékokat nem védik kellő tervszerűséggel, kiaknázásukat elhanyagolják. Óriási hiba, hogy a nemzetközi versenyben a világ élvonalába kerülő *oroszországi tudományos-technikai kutatás és képzés* nem kap megfelelő támogatást sem a továbbfejlődéséhez, sem eredményeinek hasznosításához. Ennek a kérdésnek a jelentőségét megkülönböztetett hangsúllyal húzza alá nyilatkozásaiban újra meg újra az OFKP vezetésében is részt vevő *Zs. Aljorov* Nobel-díjas akadémikus.

A káosz és a profithajszra miatt fogyatékos az ország védelméhez nélkülözhetetlen *katonai erő*. További veszélyt jelent, hogy a *külpolitika* ingadozik, nem egyértelmű, noha még a jelenlegi viszonyok között is lehetne Oroszországnak nemzetközi súlya és befolyási lehetősége, főleg ha összefogna Kínával és Indiával, az arab országokkal, valamint az ún. *"harmadik világ"* más országaival.

A hatalomra jutott körök céltudatosan "jobbra húzó" diktatórikus politikája egyre rosszabb helyzetbe taszítja az országot, veszélyezteteti nemcsak Oroszország biztonságát, de a volt szovjet országokét és az egész világot is. Ez ellen egyre szélesülnek a **tiltakozó mozgalmak**. Az oroszországi új *baloldali népi-hazafias mozgalomban* nemcsak a kommunisták vesznek részt, akik a Dumában és a helyi területeken a legnagyobb ellenzéki erőt képviselik: csatlakoznak hozzájuk az agrárközösségek, az érdekvédő szakszervezetek, női, ifjúsági és progresszív nemzeti tömörülések, értel-

miségi társulások, a honvédő háború és a munka veteránjai, a nyugdíjasok, az Oroszországban is erőteljesen bontakozó összefogás a tőkés globalizálás ellen.

A tiltakozó mozgalom **népszavazási kampányt** indított, megfogalmazva követeléseit, melyek egyfajta *népi demokratikus* jellegű minimális alternatív programot alkotnak. Célul tűzte ki mindenekelőtt a *létbiztonság helyreállítását* (a foglalkoztatás, a munkavédelem, a bérek, nyugdíjak és családi pótlékok terén, az egészségügyben, az ingyenes oktatásnak és az otthonhoz jutásnak a biztosításában stb.). A mozgalom követeli a gazdaság fejlődéséhez nélkülözhetetlen *stratégiai fontosságú ágazatok nacionalizálását*, s a biztonság szerves tartozékaként a *közélet, a szellemi élet tisztaságát*. Fellazultak az erkölcsi normák; helyre kell állítani a humanista, hazafias és internacionalista értékeket, a dolgozók szolidaritását. E követelések mellett tettek hitet a konferencián a kulturális és pedagógiai élet kiemelkedő személyiségei.

A vitában hangsúlyozták, hogy a *képviselési demokrácia intézményeinek felhasználását kombinálni kell a tömegmozgalmak nyomásával*. A szovjetek mintájára célszerűnek mutatkozik helyi, regionális és országos szintű *népi önvédelmi és önigazgató ellenőrző bizottságok* létrehozása, törekvés egyfajta *"kettős hatalomra"* – mivel a tömegek csak saját tapasztalataik alapján ismerhetik fel a tudatos cselekvés szükségességét.

A *Gromiko* akadémikus hangsúlyozta: fokozódott az USA héjájának agresszivitása, a reakciós erők kalandorkodása. Az elmúlt másfél évtizedben nem oldódott meg a *globális problémák* egyike sem. Nem csökkent, sőt növekedett az egyenlőtlenség az országok között, a gazdagok és a szegények között. Az éhezés, a betegségek, a halálozási arány, az analfabetizmus az elmaradott országokban nem csökkent, ellenkezőleg; az ökológiai és fegyverkezési korlátozásokat, az USA-val az élen, éppen a legfejlettebb országok szabotálják. Egész Kelet-Európában – s ebbe hazánk is beletartozik – kemény nehézségeknek nézünk elébe az elkövetkező években. Más kontinenseken is hasonló nehézségekkel kell számolni.

A felszólalók általában bizakodással néztek Ázsiára, különösen Kínára – nem hallgatva el aggodalmaikat sem –, és optimizmussal szóltak a dél-amerikai kontinensről, amely ma az imperializmus gyengébb láncszemei közé tartozik.

Oroszországi kollégáink vizsgálódásainak átgondoltsága és módszeressége tanulságos és példamutató lehet a mi számunkra is.

Széchy András

Sz. Gubanov:

A szovjet gazdasági rendszer mint a világháborús győzelem tényezője

(Befejező rész)

A termelékenység háborúja

A háború kezdeti szakaszán a munkások és alkalmazottak száma a népgazdaságban a háború előtti 31,2 millióról 12,8 millióra (41%-ra), az iparban 11 millióról 3,8 millióra (34,5%-ra) süllyedt; a mozgósított munkájának pótlására szinte egyik napról a másikra 1,7-szeresre kellett emelni az ipari munka termelékenységét, csökkentve a termelés fajlagos munkaigényességét. A legfontosabb feladat az volt, hogy megfelelő mennyiségben és minőségben lássák el a frontot a haditechnika legkorszerűbb eszközeivel. Döntően befolyásolta ez a követelmény a háború kimenetelét. Kedvezőtlenül hatott a villamosítás és iparosítás befejezetlensége, a fogyasztékos anyagi-műszaki felszereltség, a mezőgazdaság, közlekedés és hírközlés fejletlensége.

A háború előestéjén és kezdetén elkövetett hibák ellenére, a szovjet vezetés úrrá lett a nehézségeken. Az élőmunka-, anyag- és energia-ráfordítások fajlagos csökkentése és tervszerű felhasználása érdekében racionalizálták a vállalatok közötti kooperációt, bevezették a koncentráció és centralizáció új formáit. A harcokcsigayártást például a három legnagyobb gyárban összpontosították; mindegyikben futószalagos termelés folyt, a munkaigényesség és önköltség szigorú ellenőrzésével és számbavételével. A hadiiparban a termelékenység-növekedés kb. 90%-a a futószalagos gyártás széles körű alkalmazásából származott.

Folyamatos volt a műszaki fejlesztés. A T-34-es közepes harcokcsiból 1940-ben csak 115 darab készült, de 1941-ben 6 hónap alatt 1100-at állítottak elő. Ez a típus, amely a második világháború legjobb harcokcsijának bizonyult, 26-47%-kal könnyebb volt a megfelelő német típusoknál, amellyel nagyobb teljesítményű és könnyebben irányítható. A háború végéig tovább javultak taktikai és műszaki paraméterei; a különböző típusú harcokcsik dízel-motorjai is felülmúlták a németekét. A tervszerű szervezés és a munkások odaadó munkája révén a szovjet harcokcsik termelés hatékonysága a háború éveiben háromszorosra nőtt, és kétszeresen felülmúlt a náci hadiiparnak a háború végső szakaszában elért teljesítményét; az önköltség több mint 50%-kal csökkent.

A tervszerű irányítás, szakosítás és koncentráció hasonló előnyei érvényesültek a repülőgép- és löszergyártásban, a tüzérségi rendszerek és rádiótechnikai berendezések előállításában. Ami a vadászgépeket illeti, a háború kezdeti szakaszán a legjobb típusok is elmaradtak konstrukcióban, gyorsaságban és tüzerőben a korszerűsített német típusoktól. Tízezrek dolgoztak éjjel-nappal a hátrány lefaragásán; munkájuk eredményeképpen csökkent a gépek súlya, tökéletesedett a fegyverzetük, motorjuk 1944-ben már kétszerre erősebb volt, mint a háború előtti típusoké. 1942-43 fordulóján, a sztálingrádi védelmi harcok és el-

lentámadás idején, már kibontakozott a szovjet légifölény. Ez érvényesült 1943. április 17 és június 7 között, amikor a náci legjobb erőket összpontosították Kubany-nál, és egyes napokon mintegy 40 légicsata zajlott le, mindkét oldalon 50-80 géppel; majd a kurszki csatában, 1943. július 5 és augusztus 23 között, ahol a szovjet légierő olyan vereséget mért a Luftwafféra, amelyet ez nem tudott többé kiheverni. 1944 április-májusától az új vadászgépek már jobb repülési és harcászati tulajdonságokkal rendelkeztek, mint a legjobb német típusok (pl. a Me-109).

Önköltség és szocialista ipar-szervezés. Vertikális integráció

A Nagy Honvédő Háború alatt a népgazdaság védelmi szektora általában *gyűjtő csökkentette a munkaigényességet és az önköltséget, a minőség pedig javult; a termékek ár-növekedését gyakorlatilag ki-zárták.*

Hogy ez a körülmény mennyire *rend-szerjellegű, a szocialista tulajdon előnyeinek megnyilvánulása, azt két ellenpéldával szeretnénk megvilágítani.* 1942-ben Du Pont amerikai fegyvergyáros a következőképpen válaszolt Roosevelt adóemelési javaslatára: "Ez a háború nem szünteti meg a profit ösztönző hatását. A profitot meg kell kapni ... A piacon most az eladók az urak! Szükség van arra, amit termelünk. Hát jó. Akkor arra kényszerítjük őket, hogy ezt jól meg is fizessék nekünk." – A másik egy német példa. A Flick-konzern 1942-ben 3,6 millió márkáért vásárolta meg az államtól a Maschinenfabrik Donauwörthöt, noha a legkorszerűbb berendezésekkel felszerelt gépgyár piaci értéke 9,8 millió márka volt. A konzern egyik üzeme 1940 májusától páncélölököl-lövedék gyártásáról tárgyalt magas rangú állami tisztviselőkkel. Ezek kiszámították, hogy a lövedéket az üzem ésszerű haszonnal darabonként 24 márkáért tudná szállítani. A konzern 39,25-öt követelt; végül megegyeztek 37 márkában. A darabonként 13 márka különbözet 1943 végéig több mint 1 milliót hozott a Flick-konzernnek.

A szovjet hadigazdaságban kísérelték meg először a bővített újratermelés *vertikális integrációját.* Ez mindenütt áttörést hozott a termelékenység és hatékonyság terén. *Az ipari termelés 1943-ban felülmúlt a háború előtti szintet.* A hadigazdaságban fel-tárult a törvény: *a vállalatok tervszerű irányíthatóságának mértéke egyenes arány-ban van vertikális integrációjukkal, vagyis azzal, hogy mennyire alkotnak zárt tech-nológiai ciklusokat a végtermékek újratermelésében.* A védelmi ipar magasabb fokon volt irányítható, mint a polgári ipar. (Az el-különlült vállalatok tervmutatókkal való irányítása nagy nehézségekbe ütközött. Pl. az azonos műszaki színvonalú ruhagyárak, ahol az egyenruhákat és köpenyeket varrták, erősen különböztek az élőmunka- és anyagráfordítás, általában az önköltség szempontjából. Ugyanez jellemzi a szén-

bányákat, az élelmiszer- és textilipari üze-meket is.)

Sajnos, a háború alatt felgyűlt szervezé-si és irányítási tapasztalatokat a háború után nem vették kellően figyelembe. Új techno-lógiai láncokat alig hoztak létre, a háború idején létrejöttéket pedig nem formálták intézményesen ágazatközi láncokká. A fejlett tőkés külföldön viszont gondosan ele-mezték a szovjet hadigazdaság tapasztala-tait, felismerték a technológiaiailag össze-kapcsolódó vállalatok és cégek ágazatközi centralizációjának és koncentrációjának előnyeit. Kidolgozták az ilyen típusú együttműködés lineáris programozásának apparátusát, és az 1960-as évektől kibon-takoztatták a vertikálisan integrált gazdál-kodás fejlett formáit.

A szovjet haditermelés eredményeit nem a bruttó vagy a realizált termelés érték-kifejezése szerint mérték, és általában nem olyan mutatók szerint, amelyek *atermelők* szempontjából fontosak és jellemzők. A termelés *atényleges felhasználás* szükség-leteihez igazodott, a *termelők és a végső felhasználó között nem volt piaci közvetítés.* A megrendelések közvetlenül a frontról érkeztek, meghatározott mennyiségi és minőségi követelményekkel, pontos határ-idővel ("just in time"!).

A háború után ezt a tapasztalatot sem hasznosították: a vállalatok munkáját újra a termelőre vonatkoztatott mutatókkal mérték, nem a végső felhasználónál mutat-kozó eredményekkel. Az 50-es évek köze-pétől áttértek a rövid távú profitok növelé-sének politikájára, és semmi sem maradt abból a háború alatti elvből, hogy a terme-lékenység növekedése a termékek önkölt-ségének és kibocsátási árainak csökkené-sében fejeződik ki. Bár a Szovjetunió Ál-lami Tervbizottsága annak idején megál-lapította, hogy a hadiipar haladó tapasztalatainak alkalmazása a polgári termelés-ben az egész ipari termelés önköltségének lényeges csökkenéséhez vezetne, a "reformátorok" először az önköltségcsökkentés politikájával hagytak fel, majd a népgaz-dasági számbavétel, a centralizáció és kon-centráció, az ipari és mezőgazdasági terme-lési szakosítás rendszerével; egymásután vetették el azokat a rendszerjellegű ténye-zőket, amelyek révén a Szovjetunió meg-nyerte a termelékenységi csatát a náci Né-metország legjobb konzernjei ellen. *A há-borús győzelem a szocialista rendszernek és a szovjet nép erkölcsi-politikai magas-rendűségének győzelme volt.*

Befejezésül néhány adat arról, hogy milyen súlyllyal szerepeltek az amerikai szállítmányok a szovjet katonai győzelem kivívásában.

Az amerikai szállítmányok

1941. március 11-én fogadta el az USA kongresszusa a kölcsön-bérleti törvényt (*Lend-Lease Act*), amely felhatalmazta az *(folytatás a 11. oldalon)*

“Fegyverünk és lőszerünk tíz évre elegendő”

Beszélgetés az iraki ellenállásról

Szalah al Mukhtar 1990-91-ben Irak ENSZ-küldöttségének tagja volt, 1993-98-ban a legnagyobb iraki napilap, az “Al Gumhurija” (A Köztársaság) főszerkesztője. 1999 és 2003 között nagykövet Indiában, majd Vietnámban. A következőkben közöljük – rövidítve – az “Arab Monitor” hírügynökség részére adott interjút.

Arab Monitor: A szemünk előtt zajló iraki ellenállást az előző kormány készítette elő, vagy a megszállás alatt szerveződött?

Al Mukhtar: A jelenlegi ellenállást nem az iraki kormány szervezte, hanem a Baath (Újjászületés – a szerk.) Párt vezetése. 2002 elején a Baath befejezte mintegy 6 millió iraki állampolgár városi hadviselésre való kiképzését. Szaddam elnök személyesen irányította és ellenőrizte az előkészületeket, amelyek magukba foglalták 50 millió nagy, közepes és kisméretű fegyver elraktározását megfelelő mennyiségű, tíz évre elegendő lőszerrel. A csoportok felkészültek a gerillaharcra. Az előkészületeket tehát elsősorban Irak politikai vezetése szervezte, felhasználva természetesen a kormányzati apparátust is. Az ország megszállása után az emberek ezrei csatlakoztak a fegyveres ellenálláshoz, egy részük a Baath Párt szervezetein, mások a saját szervezeteiken keresztül. Jelenleg a legkülönbözőbb ideológiájú csoportok harcolnak az amerikai gyarmati megszállás ellen: haladó erők, vallási és nacionalista csoportok. De a fő szervezet a Baath mozgalom. Elmondhatom, hogy e szervezetek között szoros az együttműködés és a kooperáció.

AM: Ha a felkelés elő volt készítve, mivel magyarázza az iszlámista vallási csoportok elterjedését?

Al Mukhtar: A felszabadító háborúban nagyon fontos minden erő mozgósítása a megszállók ellen. A történelmi tapasztalatok egyöntetűen bizonyítják, hogy a haza védelmében a legkülönbözőbb ideológiájú csoportok és személyek részt vesznek. Vietnámban például a buddhistáknak igen aktív szerepük volt a megszállók kiűzésében. Irakban a történelem legveszélyesebb gyarmatosítói ellen folyik a harc. És mivel külső segítség nincsen, a körülmények egyenesen kikényszerítették az egységet. Az ellenség a legkorszerűbb fegyverekkel, harcosokkal, sugárhajtású harci gépekkel rendelkezik. Nekünk egyszerűen a fegyverünk. De van egy tömegpusztító fegyverünk, amely képes megfélemlíteni és megsemmisíteni a megszállókat: ez pedig a mártíració. (Az öngyilkos merénylet – a szerk.) Emlékeztetek rá, hogy ilyen műveleteket alkalmaztak Vietnámban, vagy a palesztin szervezetek harcaiban.

AM: Hány iraki vesz részt aktívan az ellenállásban?

Al Mukhtar: Az amerikaiak által beültetett iraki bábkormány felderítő szolgálatainak adatai szerint az iraki ellenállás harcosainak száma 200 000 fő; ez a gerinc, amelyet további 200 000 támogat. De az adatok nem helytállóak, mert körülbelül 3 millióan támogatják a gerillaháborút; ez az óceán, amelyben úszunk. A harcosok száma sem kevesebb 400 000-nél: alapos kiképzést kaptak, az iraki hadsereg legjobb

tábornokai a vezetőik (elsősorban a Köztársasági Gárdák parancsnokai).

AM: Úgy tűnik, az ellenállás beszivárgott az új iraki biztonsági szervekbe, az új hadseregbe és közigazgatásba.

Al Mukhtar: Ahogy már említettem, a földalatti harcra való kiképzés két évvel a megszállás előtt befejeződött. Az amerikaiak és az ellenállók forrásai egyöntetűen állítják, hogy az ellenállás hírszerző szolgálata minden szinten jelen van, mégpedig nemcsak az új iraki közigazgatásban, hanem az amerikai hadsereg legmagasabb parancsnokságain is, hiszen a megszállóknak égető szükségük van tolmácsokra, idegenvezetőkre, munkásokra és technikusokra, akik tudnak angolul. Az újonnan létesített biztonsági erők és az ún. “nemzeti gárda” kitűnő információs források a kollaboránsokról. Állítom, hogy az ellenállás hírszerző szolgálata, amelynek elitjét a korábbi iraki hírszerzés tisztjei alkotják, felülmúlja a CIA-t.

AM: Folytak-e tárgyalások az ellenállás és az USA között?

Al Mukhtar: Történt néhány levélváltás közvetítők útján; az amerikai fél tudakozódott, hogy mit is akar tulajdonképpen az ellenállás. Közöltük a követeléseinket, melyek közt az első az amerikai csapatok feltétel nélküli kivonulása Irakból, az iraki állam és magánszemélyek kárpótlása az elszenvedett károkért, valamint nemzetközi újjáépítési alap létesítése. Megegyezés nem volt, tárgyalások sem folytak, mert az ellenállás nem tárgyal, amíg a megszállók ki nem vonulnak.

(folytatás a 10. oldalról)

elnököt, hogy hadfelszerelést, hadianyagokat, katonai fontosságú nyersanyagokat és más árukat kölcsönözzön, vagy adjon bérletbe a fasisztaellenes koalíció országainak. A törvény keretében az USA 1941. márciustól 1945. augusztusig 46 milliárd dollár értékű árut helyezett el, ebből 30 milliárd 269 millió értékű árut Nagy-Britanniának, 9 milliárd 800 millió értékűt a Szovjetunióknak szállított. Az USA jogot követelt a szállítmányok elosztásának és felhasználásának ellenőrzésére; ezt a feltevést a Szovjetunió elutasította, de Nagy-Britannia elfogadta, és brit gyarmati területeket bocsátott az USA rendelkezésére, katonai támaszpontok létesítése céljából. Ami a Szovjetunióba irányult szállítmányok mennyiségét illeti, ez – Voznyeszenszkijnek, az Allami Tervbizottság elnökének számításai szerint – a háború alatti szovjet bruttó ipari termelés 4%-át tette ki. 1941 és ’45 között 17,5 millió tonna rakomány indult útnak a Hitler-ellenes koalíció országaiból a Szovjetunió felé; megérkezésig a veszteség mintegy 10-12% volt. Összehasonlításként vegyük számba, hogy a szovjet hadsereg a háború alatt 20 nagy védelmi és 34 támadó hadműveletet végzett, s egyedül ezekben a műveletekben 356,4 millió tonna felszerelést használt fel.

A stagfláció fuvallata

Paul Krugman cikke a “New York Times”-ban

Az 1970-es években az olaj és más árucikkek árai stagflációt idéztek elő: a magas infláció és a magas munkanélküliség kombinációját, amely semmilyen jó politikai döntésre nem adott lehetőséget. Ha a Fed (az amerikai központi jegybank) le szállítja a kamatlábat, hogy munkahelyeket teremtsen, nekilódul az inflációs spirál; ha emeli a kamatlábat, hogy leszorítsa az inflációt, tovább növekszik a munkanélküliség.

Megtörténhet ez ma is?

Az elmúlt hónapokban a stagfláció viszatértétől való félelem fél évvel ezelőtti szintre nyomta vissza a részvényárakat. Azt azonban kevesen vették észre, hogy a stagflációnak egy enyhe formája – a növekvő infláció olyan gazdaságban, ahol messze nem érvényesül a teljes foglalkoztatottság – máris megérkezett.

Igaz, történelmi mércével mérve a hivatalos munkanélküliség nem rossz, és az infláció is alacsony. De az infláció fölfelé kúszik, noha a munkapiac rosszabb formában van, mint ahogy a hivatalos ráta sugallja.

Nézzük csak. A hivatalos munkanélküliségi ráta 5,2 százalék – nagyjából azonos

a Clinton-korszak álagával. Ám a munkanélküliségi statisztikák csak azokat veszik számba, akik aktívan munkát keresnek. Minden egyéb mutató kedvezőtlenebbnek ábrázolja a munkások helyzetét, mint az 1990-es években volt. A felnőtt lakosság kisebb hányada van állásban; a munkanélküliség átlagos tartama – az a hozzávetőleges mutató, amely azt jelzi, hogy mennyi idő alatt találhat az elbocsátott munkás új munkahelyet – jóval magasabb, mint az 1990-es években. És ami a legfontosabb: a munkapiac gyengesége miatt rossz a munkás alkupozíciója, ezért a bérnövekedés minimális volt, nem tartott lépést az inflációval.

E lehangoló adatok a munkahely-teremtés lomhaságára utalnak. A foglalkoztatás a magánszektorban még mindig alacsonyabb, mint volt a 2001-es visszaesés előtt. De akkor miért emelte a Fed a kamatlábat? Mert aggódik az infláció miatt, amely meghaladta a Fed által preferált 2-3 százalékos sáv felső szintjét.

Mi vezérli az inflációt? Nem a bérek: a munkaköltségek süllyednek, mert a bérek lassabban nőnek a termelékenységénél. Az olajárak felelőssége nem vitás, de nem ad teljes magyarázatot. Más árak is nőnek. (folytatás a 12. oldalon)

OLVASÓI LEVÉL

Az álhazafiság erősödése napjainkban

A minap a Ferenciek terén majdhogynem földbe gyökerezett a lábam: egy darutollas zsinóros atillájú "hazafi" ment előttem sietve.

Utoljára '45 márciusában láttam ilyen "vitét". Akkor már nem hetykén-petykén sietett, hanem roskadtan-félve, szinte vándorolt. Felvette a szenesember ott felejtett micisapkáját, saját megszaggatott takarítós ruháját, fokos helyett bot volt a kezében, körbe pislogott, mi lesz, ha felismerik?

Most azonban ez a "hazafi" ismét ki-hanemén képpel vonult, délcegen, darutollasan. A darutoll: hatalmi szimbólum. A zsinóros atilla a "nemesi nemzet" kizárólagosságát fejezi ki, az úriszék világát, annak legitimitását jelképezi. Megkülönböztető ruhadarab. A fokos nemcsak úri sétabotként szolgált, a fokossal ütni is lehet.

Kiket is: a rossz magyarokat, a hazáruhákat. Azokat, akik "idegen testként" élőködnek az országon, megosztva a nemzetet, amelyet a közös honfibuszkeség, a vallásos hit, a közös nyelv köt össze.

De valóban közös a nyelvünk? Ne feledjék: magyarul hangzott a "Tűz!" Bajcsy kivégzésekor. Magyarul hangzott a "Vagonba!" parancs 1944-ben. Magyarul hangzott az "Indulj!" parancs a leventéknek, hogy testükkel robbantsák fel az aknamezőket. Magyarul hangzott az "Udvarra sorakozó!" a pincék lakóinak, hogy a részeg nyilasok és csendőrök megtudhassák: van-e közöttük szökött katona, vagy bujkáló üldözött. Közös nyelvünk eltérő célokért artikulálódott.

Drága uraim! Amíg önök lelkesen dantolták vagy kurjongatták, hogy "Zászlónk alá annyi magyar álljon, mint a levél a zöldellő ágon", meg hogy "Ahol a négy folyó zúg, ott szenedni jó!", addig kitántorgott Amerikába másfél millió emberünk. A zászló alá pedig odaálltak az emberek, mert kényszerítették őket, de egy idő után már sehova sem tudtak állni, mert jórészt jeltelen sírokban porladtak nagyon-nagyon messze, vagy a leomlott házak alatt – egymillió-százezeren.

A darutollas vitézek "érdemeit" annak idején vitézi telekkel, a zsidóktól elkobzott üzletekkel, hivatalbérleti előnyökkel honorálták.

Ne engedjük, barátaim, a nemzetvesztők gyűlöletét a tömegek érzésévé tenni! Ne engedjük kisajátítani a nép hazafias és vallásos értékeit!

Szalai József

A Marx Károly Társaság központi fogadóórái:

Minden hónap 3. pénteken 15–18 óra
Zsigmond-tér 8. I. em.

Telefon ügyelet: Szombat-vasárnap-
ünneppnap kivételével

08 – 18 óra között

06 20 355 53 04 mobil számon

A MARX KÁROLY TÁRSASÁG KÖZLEMÉNYEI

* **Novemberi központi vitafórumunkon** Tóth Károly, az MSZP országgyűlési képviselője, a békéscsabai Közgyűlés elnöke "Baloldali összefogás a választások tükrében" c. tartott vitáindítót.

* **Decemberi országos vezetőségi ülésünkön** a Társaság január 14-i Közgyűlését készítettük elő.

* **Január 14-i Közgyűlésünkön**, a vezetőség beszámolója és a Pénzügyi Ellenőrző Bizottság jelentése után, a vita után számos határozat született. Bővebben lapunk más oldalain adunk tájékoztatást.

* **Február 24-i központi vitafórumunkon** Tamás Gáspár Miklós filozófus, egyetemi tanár tart vitáindító előadást "Kire szavazzanak a kommunisták?" címmel. **Figyelem! Harmadik péntek helyett a negyedik pénteken kerül sor a Fórumra!**

* **Tiltakozó táviratot juttattunk el** a Cseh Köztársaság budapesti Nagykövetségéhez a Cseh KISZ betiltása ellen.

* **Az egyik osztrák kommunista lap is közölte Társaságunk tiltakozását** az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlésének tervezett antikommunista lépése ellen. Társaságunk vezetői és tagjai közül többen személyesen is kifejezték tiltakozásukat.

(folytatás a 11. oldalról)

Számításba kell venni továbbá a kapacitáshiány, a növekvő ázsiai kereslet és a gyengülő dollár kombinációját, amely meglökte az árakat olyan ágakban, mint a cement- és az acélipar.

Ne kongassunk vészharangot: az 1970-es évek gazdasági bajai nem térnek vissza. De az enyhe stagfláció tényr azt jelenti, hogy ha netán romlik a helyzet, nem lesznek jó döntési lehetőségeink. Tegyük fel pl., hogy a fogyasztásnak a legújabb adatokból látható visszafogása nagyobbban bizonyul, mint jelenleg gondoljuk, és a növekedés megtorpan. Megállíthatja-e akkor a Fed a kamatláb-emelkedést, visszatérve a kamatcsökkentő politikához anélkül, hogy lenyomná a dollárt, és felszoktatná az inflációt?

Vagy tegyük fel, hogy fennakadás támad az olajellátásban; hogy pl. a szaúdi olajmezők csökkenő termelésére vonatkozó figyelmeztetések igaznak bizonyulnak. Tegyük fel, hogy az ázsiai központi bankok úgy találják, máris túl sok a dollárjuk. Tegyük fel, hogy kipukkan az ingatlanbuborék. Ezeknek az eseményeknek bármelyike átváltozthatja a mi enyhe stagflációt valami sokkal komolyabbá.

Persze, szélesebb volna számunkra a lehetőségek skálája, ha pl. nem volna oly mélyszegesen deficités a költségvetésünk.

* **Országos vezetőségi ülésen, február 10-én**, értékeltük Közgyűlésünk tapasztalatait, és elkészítjük a vezetőség 2006. évi munkatervét.

* **Decemberi és januári központi vitafórumainkat** a zsúfolt program miatt elhalasztottuk. Szíves elnézését kérjük azoknak, akik a szokásos időpont miatt mégis eljöttek a Zsigmond-térre.

* **A "Dialektika" internetes honlapjának új címe:** <http://dialektika.extra.hu>

* **Az MKT ügyeleti telefon számát hibásan közöltük.** A helyes szám: 06/20 355 52 04. Hétvége és ünnepnap kivételével 08-18 óra között.

* **Megjelent Rozsnyai Ervin új könyve, "Két Machiavelli" címmel.** Kapható központi fórumainkon és az "Ezredvég" irodájában (Bp., VIII. Baross-u. 61.).

További terveinkről

Sonia Díaz, a Kubai Köztársaság nagykövetségének asszonya, március 17-én, pénteken du. 4 órakor, Zsigmond-téri helyiségünkben beszámol hazája helyzetéről, válaszol a kérdésekre, és beszélget a megjelentekkel. Minden érdeklődőt szívesen látunk.

Közgyűlési határozatainknak megfelelően, nyilvános elméleti vitadélutánokat indítunk, ahol új vagy készülő munkáikat ismertetik és vitatják meg a szerzők az érdeklődőkkel. Ez év első felében a következő témákat kívánjuk napirendre tűzni:

Dr. Farkas Péter: A mai monopolkapitalizmus sajátosságai
Dr. Rozsnyai Ervin: Gondolatok a bukás elméleti tanulságairól

Szegré Viktor: A terrorizmusról
Az összefüggések pontos időpontját külön fogjuk közölni.

MEGHÍVÓ

A Marx Károly Társaság Vezetősége tisztelettel meghívja központi vitafórumára. Téma:

Kire szavazzanak a kommunisták?

Előadó: **Tamás Gáspár Miklós**
filozófus, egyetemi tanár

Idéje: 2006. Február 24 (péntek) 16 óra

Helye: 1023 Bp. Zsigmond tér 8.

I. em. Előadóterem.

Minden érdeklődőt hívunk és várunk!

Marx Károly Társaság
Országos Vezetősége

Dialektika

A Marx Károly Társaság időszaki lapja

Felelős kiadó: a Társaság elnöke
1067 Bp. Eötvös u. 2. **Tel:** 342-1068

Szerkeszti: a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő: dr. Rozsnyai Ervin

OTP számlasz.: 1171 1041-2085 9590

Nytsz.: 75/763/1997

Internet: <http://dialektika.extra.hu>

E-mail: dialektika@freemail.hu

Nyomás: Unio-Print Kuvert Kft.

Felelős vezető: Szabó László igazgató